

İmiran GÜR*

MEKÂNSAL VAROLUŞTAN SÜRESEL VAROLUŞA EVRİLME SÜRECİNDE POSTMODERN ÖZNE

Öz: Düşüncenin doğuşu, duyguya evrilmesi ve biçimlenerek ortaya çıkması aşamaları sürecinin sonucu olan bilgi, içinde bulunduğumuz çağın bilinci olan postmodernizmde kaynak olarak insandan doğup insana aktarılan bir varlık kazanma sürecinin kendisidir. Bilgiyi üretmek bir bilgi merkezi olanın bilgiyle ilişkisinde de bilgi merkezlerinde üretilen bilgiyi tüketerek bu bilgiyle varlık kazananın biçimlenme sürecinde de geçerli olan durum bilgilenme sürecinin insandan insana aktarılan bilgi olması nedeniyle yataylaşmasıdır. Postmodernizm bir bilginin doğuşu süreci olarak ortaya çıkışında ve biçimlenme sürecinde var olan bilgi birikimini dönüştürerek, yeniden kurarak, kurgusal bir zemin üzerinde bilginin kuramı olarak varlık kazandığından her zaman üst bilgiyi varsaymaktadır. Kurgusal bilgi ve teknolojinin birleşmesinden oluşan ve kendisini teknolojinin hızıyla gerçekleştirerek gerçekleşme hızı oranında tüketilen çağ bilgisi ve bilincinin adı olan postmodernizm bilgiye sahip olmayanın bilgi karşısında köleleştiği dolayısıyla bilginin üreticisine tüketilme çokluğu ve hızı oranında geri dönerek kendisini de biçimlendirdiği bir varolma biçimidir. Mekânsal varoluş kurgusal bir üst bilgi sistematiğinin varsaydığı üst bilgiyle bu bilgiyle biçimlenen postmodern öznenin geleneğin dinlenmesi ve bilimselleşmesi sürecinde kültürleşmesinin sonucu olarak varolması durumunun kendisidir. Süresel varoluş, iletişimin insanla yaratıcı arasında dikey bir yaratma süreci olarak gerçekleştiği, düşüncenin doğuş, duyguya evrilme ve ortaya çıkışında insanın varlık potansiyelinin bütünüyle değiştiği alternatif varoluştur.

Anahtar Kelimeler: bilginin evrilmesi, mekânsal varoluş, süresel varoluş, postmodern özne, alternatif varoluş

THE POSTMODERN SUBJECT DURING THE PROCESS OF EVOLVING FROM SPATIAL EXISTENCE TO DURATIONAL EXISTENCE

Abstract: In postmodernism as the consciousness of our time, knowledge which comes to light by virtue of the process of stages of thought from its emergence to evolving into emotion to coming out a form is an existence process itself taking its resources from human and returned to them again. The situation which is valid not only in case of being an information center by producing knowledge and its relation with knowledge but also in the process of formation of the subject who gained an existence by consuming the information which is produced in the information centers made the current situation horizontal owing to the reason that enlightenment process is transmitted from human to human. By transforming and reconstructing existing knowledge both at the emergence process of a knowledge and the formation process due to come into being as theory of knowledge on a fictional ground, postmodernism is always supposed to the superior knowledge. Postmodernism which is donated by information age consciousness also merger of speculative/fictional information and technology actualized itself with the speed of technology and is consumed at the rate of actualization speed and is in existence by ignorant ones who are becoming slaves

* Yrd. Doç. Dr., Muş Alparslan Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü; Muş/TÜRKİYE; imrangur73@gmail.com

hakkında yargılarda bulunan edebi eleştiri ve edebiyat meselesinin bizzat kendisiyle uğraşan edebi eser arasındaki ayrımın ortadan kalkmasıyla – bilginin kuram, kuramın bilgi ve kurgusallığın her ikisinin de ortak paydası olduğu durum- ortaya çıkardığı edebi mutlak postmodern bilginin bir kaotik bilinç problemi olarak geleneksel bilme biçimleriyle kurduğu ilişkinin doğasını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla postmodernizm vücut bulduğu her alanda bu birleşmeden oluşmuş bir mutlak üretmiştir. Bu durum çok tanrılı bir tek tanrılı yapı olarak postmodernizmin -kurgusal olanla bilgisel ve varlıksal bağlantısı nedeniyle- “kendi kurduğuna tapan”¹ varlık olmasıyla sonuçlanmış postmodern kuramcılarının sıklıkla telaffuz ettikleri biçimde postmodernizmi “anlamsızlığın anlamı” ya da “hiç”lik konumuna yerleştirmiştir. Postmodern öznenin bütün eylemlerini üzerinden gerçekleştirdiği ve hâlihazırda içinde bulunduğu bu varolma durumu –anlamsızlık, hiçlik- Baudrillard tarafından gerçeğin görüntüsüyle yer değiştirdiği hiperrealite olarak tanımlanmıştır.

Onlar anlam yerine gösteri istemektedirler. Hiçbir çaba onları içeriklerin ya da kodun ciddiyetine inandırmada yeterince kandırıcı olamamıştır. Gösterge isteyen insanlara mesaj verilmeye çalışılmaktadır. Oysa onlar içinde bir gösterge olması koşuluyla tüm içeriklere tapmaktadırlar. Yadsıdıkları şey anlamın diyalektikidir. (Baudrillard, 2006:45)

Öznenin hiçlikten varlık kazarak varlığını sürdürme eylemi postmodernizmin kendi üretim mekanizmasına da karşılık gelecek biçimde “kendinde bir şey olmadan” varolanın toplamıyla biçimlendiği bir süreç üretmektedir. Postmodern öznenin kendini besleyen geleneğin merkezine düştüğü, kendi ürettikleri tarafından tüketildiği bu durum öznenin tek seçenekli bir yapı, bir evren modeli –kendi tasarımı olan- içinde sıkışmışlığının karşılığı olacak biçimde yeryüzünde yaşayan tüm insanlığın “yanlış bir merkez”² etrafında toplandıkları tek bir varoluş biçimi olarak “mekânsal varoluş”³ kavramıyla tanımlanmıştır. Süresel varoluş⁴ postmodern öznenin zorunlu olarak içinde bulunduğu hâlihazırdaki durumunun evrildiği alternatif varoluştur.⁵ Postmodernizmin mekânsal varoluş algısı olarak ortaya çıkışı, biçimlenmesi ve biçimlenme sürecinin öznenin kendisini ürün ya da sonuç yapması yine öznenin oluşum aşamalarının bütünü olarak değerlendirilmiştir. Dolayısıyla postmodernizm bilgi ilişkisi postmodernin

¹ Gür, İmran, Postmodern Öznenin Sonu, Yeni İnsanın Alternatif Varoluşu Vahiy Bilinci, Kendinde Şey, Tanrı Parçacığı. Journal of the Human and Social Science Researches |, 1(4), 98-131, 2012.

² GÜR İmran, “The Fall/ Descending Time M Problem: The Wrong 1 Center of The Centerless subject, As a Mistake of Architecture, Engineering and Construction Founded By Humanity, The Dream of Humanity Changing into Nightmare: Tree Time”, . International Journal of Arts and Commerce 3(7), 117-127. 2014.

³ Gür, İmran, Söz Merkezli Evrenden Büyük İddia Evren Modeline Geçiş M Problemi A Teoremi, Akçağ Yayınları, Ankara, 2014. Mekânsal Varoluşla ilgili ayrıntılı bilgi için bakınız: M Problemi Bölümü.

⁴ Gür, İmran, Söz Merkezli Evrenden Büyük İddia Evren Modeline Geçiş M Problemi A Teoremi, Akçağ Yayınları, Ankara, 2014. Süresel Varoluşla ilgili ayrıntılı bilgi için bakınız: A Teoremi Bölümü.

⁵ Gür, İmran, Humanity Lost in the Fiction it Created: Problem M, Beginning of AlternativeExistence of Alternative Human: Teorem A: A hole in Time: FromPurgatorytoApocalypse. MediterraneanJournal of SocialSciences, 5(3), 515-523, 2014.

düşünce olarak doğuş aşamasıyla, duyguya evrilme aşamasındaki yataylaşma süreci ve ürün ya da sonuç konumunda bulunan öznenin varlığı mekânsal varoluşun geleneksel bir yeryüzü bilinci olarak ortaya çıkışı, biçimlenmesi, ürüne dönüşmesi aşamaları olarak değerlendirilmiştir.

1. Mekânsal Varoluşun Bilgilenme Sürecinin Kendisi Olarak Postmodernizm

Düşünsel bir hareket olarak 1950-60 arasında varlığını hissettirmeye başlayan postmodernizmin kendisini çok yönlü kültürel ve toplumsal bir fenomen olarak kabul ettirmesi daha sonraki tarihlerde bilhassa 1970'lerin ortasında felsefe, mimari, sinema, edebiyat gibi kültürel alanlardaki varlığının akademik disiplin içinde ağırlık kazanmasıyla gerçekleşmiştir. Fakat kuramsal eserlerinin ortaya konulduğu ve etrafında yoğun tartışmaların yaşanmaya başladığı dönem François Lyotard'ın La Condition Postmodern'i (Postmodern Durum) yayımladığı 1979 ve İngilizceye çevrildiği 1980 tarihi kabul edilebilir. Bu anlamda oluşum aşaması çok daha eskilere 19. Yüzyıl sonlarına modernist krize götürülebilecek olan postmodernizm bu gün itibarıyla son otuz kırk yılın yaşama, düşünme, anlama ve bilme yöntemlerinin tamamında etkin ve etkili olan insanlık tarihinin son durumunun kendisidir.

İnsandan doğup insana aktarılacak vücut bulan ve bir düşünce sistemi olarak varlığını modernist krize borçlu olan postmodern düşünceyi besleyen temel dinamik bilgiyle kurduğu ilişkinin kurgusal doğasıdır. Kurgusallık postmodernizmin ortaya çıkışının epistemolojik bir hareket olmasıyla ilgilidir. Lyotard'a göre en gelişmiş ülkelerde 19. yüzyıldan beri süre gelen bilim, sanat kısaca kültür süreçleri büyük bir dönüşüm geçirmekte, bu dönüşüm onun postmodern olarak tanımladığı durumu ortaya çıkarmaktadır. Postmodern durumu ortaya koyarken "bilgiyi" temel ölçüt olarak alan Lyotard, onu bir tür yeni epistemoloji olarak tanımlamaktadır. Lyotard'a göre sanayi toplumuna özgü bir epistemolojinin geçerli hale gelmesinde belirleyici olan süreç, toplumsal değişim ve bu değişim ile geline sanayi ötesi toplumdur. Sanayi ötesi toplumda, sanayi toplumuna özgü epistemoloji çökmüş kuramların temsil özelliğinin olmadığı anlaşılmıştır. Buna göre postmodern durum, meta anlatılar karşısında kuşkuculuk ve metafizik felsefenin, tarih felsefelerinin ve herhangi bir totalleştirici düşünce biçiminin (Hegelmilik, Liberalizm, Marksizm ya da buna benzer) reddi olarak tanımlanmaktadır.

Postmodern bilim, kendisini karar verilemezler, açık denetimin sınırları, eksik enformasyon tarafından karakterize edilen çatışmalar, 'fracta ', katastroflar ve pragmatik paradokslarla ilgili kılarak, kendi evrimini süresiz, katastrofik, yenilmez ve paradoksal olarak kurumsallaştırıyor ve bilgi kelimesinin anlamını değiştiriyor, böyle bir değişimin nasıl yer alabileceğinin açıklıyor. Bilineni değil, bilinmeyen üretiliyor. Postmodern bilim, en çoğa çıkartılmış işlerle yapacak hiçbir işi olmayan, paraloji olarak anlaşılan esas bir farklılığa sahip bir meşrulaştırım modeli önermektedir. (Lyotard, 2013: 36)

Postmodernizmin mekânsal varoluş bilinci olarak doğuşu aşamasında kurgusallık ve bilgiyle kurduğu bu tarz ilişki büyük önem arz etmektedir. Postmodernde meta anlatılar denilen olgu kendisine kadar gelen bilginin yalnızca bilimselliğinin değil, bilgiselliğinin de çöküşünü simgeleyen üst anlatı

formülüdür. Rosenau'ya göre, postmodernizm ister siyasi, ister dinsel, ister toplumsal nitelikli olsun bütün küresel, her şeyi kapsayıcı dünya görüşlerine meydan okur. Marksizmi, Hıristiyanlığı, Faşizmi, Stalinizmi, liberal demokrasiyi, laik hümanizmi, feminizmi, İslam'ı ve modern bilimi -modern bilimin bir mit olduğu ve Aydınlanma mirasının totaliter ve tahakkümcü birikiminden oluştuğu gerekçesiyle- aynı düzlemde değerlendirmektedir. Bu anlamda postmodernizm, üst anlatıları soruları önceden tahmin edip belirlenmiş cevaplar veren söz merkezci, aşkın ve totalize edici olmaları nedeniyle reddetmektedir. (Rosenau, 1998: 25)

Postmodernizmin sözkonusu “meşrulaştırım” modeli bilginin bağlı olduğu tarihsel geleneksel yapıyla kurduğu ilişkinin gayrimeşru bir ilişki olmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla postmodern bilginin doğuşu ya da oluşumu aşamasında meta anlatılar üst anlatı formülüyle çözümlenerek postmodernizmin alt bilgi kategorilerine dönüşmekte bilginin kendisinin kurgulanabilir olduğu temel düşüncesinden hareketle bu formülün uygulama alanı konumuna yerleşmektedir. Bu, postmodernizmin bilim, sanat ve din başta olmak üzere kendi malzemesine dönüştürdüğü her alanı yapı söküme uğratma ve yeniden inşa etme durumu olarak var olanın yerine geçme, yer değiştirme⁶ problemiyle bu problemin sonucu olan kaotizmin yani “alan problemi”⁷nin gerekçesidir. Bu anlamda postmodernizmde bilginin ortaya çıkışının doğası yerini aldığı nesne özne ikiliğini öznenin nesneyi dönüştürmesi lehine -teknolojinin kendisine biçim de veren desteğiyle- kurgusallaştırarak bilginin maddesel temelleriyle ilişkisini öznenin üretilmiş bilgiyi tüketerek varlık kazanan zihinselliğine dayandırarak çözümlenmektedir.⁸ Şüphesiz bu durum modern bilginin üzerinde yükseldiği teknolojinin postmodernizm tarafından devralınan belirleyiciliğinden kaynaklanmaktadır. Bu, bilgiyle insan arasındaki doğrudan ilişkiye bir üçüncüsünün teknik bilginin verilerinin girmesiyle bilginin altyapısını oluşturması durumunun yol açtığı belirleyiciler etrafında yaşam kazanan kültürel yapıların teknolojiyle beslenen doğasının onanmasıdır.

Meta anlatıların çöküşü, postmodern düşüncenin teknolojinin desteğiyle üzerine çıktığı bilgi alanlarının tamamını kendisinin hammadde haline getirmesidir ki bunun pratikteki sonucu bilgi alanlarının öncelik sırasının teknik olmayanlar aleyhine -aradaki uçurum zorunlu olarak teknolojiyle kapanmak üzere- bozulmasıdır. Teknoloji ve onun bilgisinin doğa, insan ve insanın ürettikleri üzerindeki mutlak üstünlüğüyle vücut bulan bu varolma biçimi, verimlilik alanı olması gereken insan bilincinin serileşerek mekanikleşmesi, sistematize edilmesi -insan zihninin yapay zekânın veri tabanı olarak kullanılmasıyla eğitimin sistematik algısallığı arasındaki

⁶ Yer değiştirme, yerine geçme kopya asıl ve kaotizm problemi için bakınız: Gür, İmran, Yeni Hayat'ta Kopya, Biyonizm, Sahte Merkez, Arayış. The Journal of Academic Social Science Studies, 5(8), 657-692, 2012.

⁷ Alan problemi mekânsal varoluş ilişkisiyle ilgili geniş bilgi için bakınız: Gür, İmran, Deli Dumrul ve İbrahim Peygamber Hikâyelerinde Alternatif Varlık Alanı Tanımı ve Çağın Alan Problemine Türklere Özgü Bir Teklif. International Journal of Academic Research and Studies, 5(10), 87-112, 2013.

paralellik bu durumun en belirgin örneğidir.- dolayısıyla insanın varlığı açısından deformasyonla sonuçlanmış olmaktadır. Bu durum, postmodernizmin bir üst bilgi sistematiği olarak zorunluluk kabul ettiği kendi kendisinin bilgisini üretmek durumunda bulunanların kendi bilgilerini üretecek yeterlilik ve donanımına sahip olmamaları nedeniyle daha başından seri üretimin varlık alanları, postmodernizmde çok bilinen tabiriyle “muhtaç insan” konumuna yerleşmeleridir.

Bilginin doğduğu kaynak yaşamı biçimlendiren ve postmodernizmde bilginin hammaddesi olarak kullanılan tarihsellikte postmodern kurgusallığın zeminini oluşturan yaşam alanın söylemselliğiyle varlık kazanan kayganlık üzerinde biçimlendiğinden üzerine kurulduğu bilinç teknolojiyle dinamikleşip kendi bilgisel temelinde sözsel olarak sistemleşerek yeniden kurgulanan skolastik ve ideolojik bilinçlerin mitolojik bilinçte birleşmesinden oluşan kaotizmdir. Dolayısıyla bir bilme biçiminin doğuş aşaması olarak postmodern düşüncenin oluşum zemini olan epistemoloji, kendi içerisinde geleneksel olanın üzerinde ve ondan beslenerek kuramsallaşan, bilginin geleneksel verimlerini teknoloji desteğiyle yapılandırarak yeniden üretim formuna dönüştüren bir üst söylem biçimidir. (Üşür, 1997:59) Postmodernizmin verileri kabul edilebilecek gerçekleştirmeler bütünü içerisinde onun doğasını belirleyen asıl unsur söylemselliğinin çerçevesini çizen varoluş döngüsünün insanı verimsizleştiren bir üretim sistematiği olmasıdır. Tarihsel bilme biçimleriyle postmodern kuram arasında kurulan sistemsel bağdan kaynaklanan bu sonuç postmodernizmi insan, bilgi, hakikat konularında kendi çağının temsilcisi olmaktan çıkarıp geleneğin soyutlanarak dönüştürüldüğü bir entellektüelizm söylemcisi konumuna yerleştirmektedir. Söz konusu söylem onun yaşam hakkında bildiklerinin tamamı ve bilinmeyene ulaşmasının da yöntemi olarak yerine yerleştiği ve hammaddesi konumuna indirgediği tarihsellik nedeniyle yalnız kendi çağının değil, insanlığın tüm bilgi birikiminin söylemselliğini bir araya getiren insanlık kimliğinin de kendisi olmaktadır. Bu, tarihselin toplam bilinci üzerine kurulup yükselen kurgusal biçimin yapısıdır. Bu anlamda postmodernizm insandan doğup insana aktarılarak biçimlenen bir bilgilenme süreci olarak Neitzche'nin meşhur biçim içerik probleminin yaşama geçirildiği sonuç konumundadır.

2. Mekânsal Varoluşun Ürettiği Bilginin Biçimlenmesi ve Varlık Kazanması Süreci Olarak Postmodern Bilgi

Doğuş aşamasında bilgiyle kurduğu ilişkinin yatay bir üst bilinç gerektiren doğası gereği mekânsal varoluşun biçimlenmesinin izdüşümleri bilhassa akademideki uygulamalarında kendisini açık etmektedir. Postmodern bilginin entellektüel zemininin akademideki izdüşümleri olarak kabul edilebilecek olan bilginin postmodern yapı içerisinde epistemolojik temellerinin sorgulanması ve üst bilgiye ulaşma faaliyeti akademik disiplinin her alanında birden, birbirini destekler mahiyette, bilgi alanlarını yeniden biçimlendirme süreci biçiminde ortaya çıkmıştır. Çağdaş kurgunun poetiğini yapmayı amaçlayan Mchale bu anlamda önemli bir örnektir. (Mchale, 1982: 90) Mchale, edebiyatın bir üretme alanı ve zihinsel etkinliklerin son noktasını oluşturan, kültürel dinamikleri dönüştürerek yeniden kurgulayan bilgi alanı

olarak çağının bilincini temsil özelliğinin yüksekliği –yaratıcılık son sınır bilinç ilişkisi- oranında kuramsallaşması problemini ele almaktadır. Bu anlamda edebiyat kurgunun kurgusallığının, kurmacanın bilgisi olarak insan zihninin üretimlerini kendisine sorgulama alanı yaparak çağdaş işlevini çağın bilinç yapısının ortaya konulduğu alan olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle postmodern felsefe gittikçe edebiyatın kendisine, edebiyat da felsefenin sorularını kurgusallıkta birleştiren üretmelere dönüşmektedir.⁹ Postmodernizmin, mekânsal varoluşun bilinci olarak ortaya çıkışında akademik disiplinlerle kurduğu merkezi ilişki onun mekânsal varoluşun ürettiği bilginin biçimlenme sürecinde bir üst akıl, beyin işlevi görerek bilginin merkezi konumuna yerleşmesinde etkin rol oynamıştır. Söz konusu işlev bilginin üretildiği –fikir olarak doğduğu ve biçimlendirildiği- merkezler olan akademik faaliyetin düşünceyi biçimlendirirken kendisinin de biçimlendiği bir sürece karşılık gelmektedir. Postmodern durumun akademideki varlığı zihnin bedeni biçimlendirdiği bedenin de zihinsel emrine girdiği bir dönüşüm hareketi olarak mekânsallaşmasıyla, varsayımsal bir sonsuzluk teorisinin her alanda ispatlanma girişimi süreci olarak bedenselleşmesi arasındaki somut ilişkide kendisini ortaya koymaktadır. Bu anlamda Docherty’inin postmodernist etkinliği tanımlarken kullandığı “bir hayaletin bıraktığı iz, ele geçmeyen ve tanımlanamayan olgu” kavramıyla birlikte aydınlanan başka bir konu da onun “görüntünün deneyimi” oluşudur. Daha açık ifadesiyle bu durum postmodern öznenin benlik oluşumundaki sahte “o”nun doğuşu aşaması ve bir mekânsal varoluş algısı olarak biçimlenme aşamasının merkezidir. Sonuç olarak postmodernizmin benlik algısındaki “o” sahte bir benlik kurgulamasının kendisidir.

Avrupa’da bir hayalet geziniyor: Postmodernizm... Postmodern hayaletin dokunmadığı neredeyse tek bir entelektüel faaliyet alanı yok. Bu hayalet, mimariden zoolojiye kadar her kültürel disiplinin üzerinde iz bırakıyor; biyoloji, ormancılık, coğrafya, tarih, hukuk, edebiyat ve tüm sanat dalları, tıp, siyaset, felsefe vb.’ye kadar uzanıyor. Ancak bu şekilsiz varlık gene de bir hayalet ve oldukça korkunç bir hayalet olarak kalıyor... (Docherty, 1995: 7)

Zihin sahte –kuramsal, varsayımsal- onunla biçimlenmekte, biçimlenme sürecini yaşamakta, bu düşünsel varlığı bedenselleştiren organizma olmakta, onu yalnızca bıraktığı izlerle yani bedenselleşme sürecindeki etkinlikleriyle anlayabilmektedir. Oysa postmodernizmi anlamak için büyük bir organizma olan canlı dokusunu bütün olarak kavramak gereklidir. O, -sahte bir merkez olarak- parça parça etkinliklerde tek bir disiplinin verileriyle anlaşılamayacak oranda bütün akademik disiplinlerin üzerinde hâkimiyet kurmuş olan sonsuzun tüketilmesi hareketidir. Bu durumun tamamı insanlığın ortak bir geleneksel –sonsuz- hafızanın içinde hapsoldüğü bilinç toplamı, tüm insanlığın –postmodern özne- bu organizmanın etkinlik alanı olarak onu bedenselleştirdiği süreç karşılığında “mekânsal varoluş” bilinci olarak gerçekleşmektedir. Alternatif bir öteki seçeneğin konumunda bulunan “Süresel

⁹ Hayal hakikat kurgu gerçek imge yanılısma ve merkez ilişkisiyle ilgili geniş bilgi için bakınız: İmran Gür, *Mevcut Varoluştan Alternatif Varoluşa Dönüşüm Sürecinde Postmodern Özne: İmge Bilinci*, *Modern Turkish Literature Research*, (9), 33-58, 2013.

varoluş” ise, kendisini sonsuzluk teorisinin biçimlenmesiyle gerçekleştiren mekânsal varoluşun tek ve zorunlu alternatifi olup mekânsal varoluşu tanımlama, fark edebilme, ayırt edebilme, tanımlayabilme yetkinliğinin kendisidir. Bu anlamda “mekânsal varoluş” bir yeryüzü bilinci olarak insanlığın üretilmişlerinin –tarihsel bilincin kurmacalaşması- yeryüzünde varolan tüm bilgi birikimi üzerinde üst bilinçle kurmacalaşması durumudur. Bu durumun en açık ve iyi örneği sonsuzluk teorisiyle kaos teorisi arasındaki dinamik ilişkidir.¹⁰ Bu anlamda sözkonusu bilincin bilgisinin üretildiği merkezler mekânsal varoluşun beyni olurken bu bilgiyi tüketen tüm insanlık da –ikisi de aynı kaynaktan beslenmek üzere- mekânsal varoluşun gövdesini oluşturan etkinlik alanı olmaktadır.

Postmodernizmin bir mekânsal varoluş süreci ve bilinci olarak disiplinlerarası ve disiplinlerüstüyle ilişkisi de aynı gerekçeyle açıklanabilecek türden bir mekânsallaşma faaliyetidir. Bu durum postmodernin kuramcıları ile her bilgi disiplinin kendi kuramını üretmek birbiriyle destekleyebileceği düşüncesi etrafında modernizmin temel taşlarını oluşturduğu bilimselliğin disiplinlerarası bilgiye açılmasıyla yeni bir zemine oturtulması çalışmalarının birliktelikliğinden ortaya çıkmıştır. Modernizmde bilimsel çerçevesini sosyal ve doğa bilimleri ayırımı dengesi üzerine kurmuş olan akademideki bilginin postmodernist bilimselleşme çalışmaları bilimselliğin teknoloji aracılığıyla kurgusallaşan doğası üzerinde biçimlenen disiplinlerarası ve disiplinlerüstü bilgi kavramına dönüşmüştür. Bu dönüşüm, teknolojinin verileri ortak zemin olmak üzere bilgi alanlarını çoklu bilme temelinden tekli bilgiye ulaşma yöntemi konumuna yerleştirmiştir. Söz konusu konum bilimselliği yöntemin bilgisi olarak tanımlayan, alt disiplinlerin üst disiplinin veri tabanı haline geldiği bir üretim mekanizmasıdır. Bu durum, bilimselliğin farklı bilimsel disiplinleri temel olarak bir bütün oluşturma süreci olduğundan her bilgi alanı bir üstbilgi alanının verilerine muhtaç konumda bulunmakta üst bilgiye alt bilgi alanlarının ürettikleriyle vücut bulmaktadır.

Bir taraftan yeni ihtiyaçlar çerçevesinde yeni bilgi alanları ortaya çıkaran diğer taraftan bilimi, üretilen bilginin işlevselliğinin temelleriyle ilişkilendiren süreç, kültürel yaşamın dinamikleri olan ve dijital iletişim araçlarıyla büyük bir hızla gerçekleşen üretim ve iletişim ilişkisinin akademide üretilen bilgiyle büyük çoğunluk arasındaki ilişkiyi kitesellik lehine değiştirdiği, yaşam dinamiklerinin akademide üretilen bilgiye dayatıldığı bir gelişmeler bütününden oluşmaktadır. Biçimlenme sürecinde maddesellenen bir tüketim aracına dönüşen bilgiden bilgilenenlerin yönelimlerinin aynı maddesellikte ortaklaşmaları çağın bilimsel birikimine

¹⁰Bu durum, bir yanlış seçenek probleminin kendisi ve sonucu, insanların görünmez varlıkların alanında bulunması dolayısıyla kendi varlık alanlarını terk etmeleri gerçekte insan olma potansiyelinin yanlış seçenekte kullanılması süreci olarak tanımlanmıştır. GÜR, İmran, “The Fall/ Descending Time M Problem: The Wrong 1 Center of The Centerless subject, As a Mistake of Architecture, Engineering and Construction Founded By Humanity, The Dream of Humanity Changing into Nightmare: Tree Time”, International Journal of Arts and Commerce Vol. 3 No. 7 September, PP, 117-127. 2014.

hâkimiyeti bütüncül bir algı düzleminin tekilleşmesi konumuna yerleştirmektedir. (Hall, 1998: 37) Bilgi, kuram ve yaşam arasındaki ilişkinin toplam biçiminin insanlığın “görüntü”nün deneyimi adı verilen ve gerçeğin yerine görüntüsünün, oyunun hâkimiyeti altına girmesi, bilgi üretim ilişkisinin ilk çağdaki –mitolojik dönem- masal anlatıcısı topluluk arasındaki ilişkiyle eşdeğer bir konuma yerleşmesi, söylemin söylemi yansıttığı “sözlü kültür çağı” (Ong, 1995: 95) ortamında bulunması dolayısıyla sözleştiği bir dönemin bu tarz fenomeni haline dönüşmesi durumu postmodernizmin bilgisel varlığını oluşturmaktadır.

Sözkonusu durum hâkim kültür unsurlarının etrafında bilgi üreten merkezlerin ürettiği bilginin tüm dünyada aynı anda farklı biçimlerde gerçekleşmesi süreci olarak üretenle tüketen arasındaki iletişimin biçimlenmesinden ortaya çıkan üçüncülüktür. Bilginin çokluğu, postmodernizmin temel dinamiklerinden olan çoğulculuğa karşı bilgiye hâkimiyet ve bilginin kitleye –büyük çoğunluk- yönelik üretilen doğası gereği, iletişim bilgiyi üretenle onu tüketenler arasındaki dinamik ilişkiden doğmakta, bilginin kaynağı ve çıkış merkezi etrafında tekleşmektedir. Bu anlamda bilginin metalaşması, ürettiğinin maddeselleşmesi olgusuyla sınırlandırıldığından maddeselleşmeyen bilgi işlevsiz kabul edilmekte dolayısıyla üretimin temelini oluşturan düşünsel etkinlikler tüketerek ürettiği malzemenin doğası gereği teknolojinin mutlak hâkimiyeti altında dönüşmektedir. Varolan durumun devamlılığının bir nevi garanti belgesi işlevi konumunda bulunan postmodern döngü gerçekte insanın varlık problemiyle bilgi arasındaki ilişkinin çözümlenip insana kendi varlığıyla ilgili yeni bir şey söylemesinden değil, varolanı belirli formlarda çoğaltıp çoğalanı tanınmaz hale getirmesinden kazanılan değerdir ki bu durum söz konusu şartlar nedeniyle kaybedilen “insanlık değerine” eşdeğer olmaktadır. Bu anlamda sosyal yaşamda bu biçimle dönüştürülmüş bilgi biçimlerinin kendisinin veri tabanını oluşturması sonucu tekleşen postmodern bilimsel bilgisellik postmodernist tutumun kendi merkezine dönüşen varlığıyla bir tür ortak nabız, ortak saat, ortak bilinç oluşumu olarak söylemleşen varoluş biçiminin, mekânsal varoluşun kendisidir. Süresel varoluş söylemleşmiş ideoloji konumunda bulunan mekânsal varoluşun sonu, evrildiği gerçeğin süresel varoluş ve bu durumun da en üst düzeyden mekânsal varoluş biçiminde tanımlandığı hâlihazırdaki alternatif seçenektir.¹¹ Fakat mekânsal varoluş algısı içindeki özne ne evrildiği süresel varoluşun ne de hâlihazırda sonsuzu süresel varoluşa dönüştüren yaratıcının farkında değildir.

3. Mekânsal Varoluş Bilgisinin Ürettiği Bilginin Sonucu olarak Postmodern Özne

Postmodernizmin bilgiyle kurduğu ilişkinin geleneksel bilme biçimleri ve tarihsel süreçlerle ilişkisinin sonucu olarak var olan, varlık potansiyellerinin temelini oluşturan düşünme, bilme, anlama yetisini postmodern varoluş temelleri üzerinden gerçekleştiren, skolastizmin kul ve ideolojizmin bireyiyle teknolojik bilginin kurgusallaşması sonucu varlık

¹¹ Bakınız: İmran Gür, Sonsuzluk Meydanından Evrilme Sırat, Akçağ Yayınları, Ankara 2014, 311s.

kazanan kurgusallığı ölçüsünde mitolojik dönemin özelliklerini gösteren, bütün bunların toplam bilincinin kendisi olarak da kaotik bilincin temsilcisi konumunda bulunan postmodern özne içinde bulunduğumuz çağın toplam bilincinin kendisidir.¹² Modernist krizin içinden çıkamadığı deneyim bilgi arasındaki derin uçurumu teknolojinin imkânlarını kurgusallaştırarak kapatma düşüncesinden doğan (Megill, 2009: 78) dolayısıyla çözümleyemediği varlık, bilgi, insan, yaratıcı, yaratma problemi düşünme konusu olmaktan çıkararak arayışını tarihsel ve geleneksel olanın kurgusallaşması problemi haline getiren postmodern özne ortaya çıkış sürecinde “tarihin sonu” ya da son kavramlarıyla (Ong: 1995: 86) tanımlanmasının imkânları çerçevesinde kendi kendisini sonlandırma sürecine dönüşmüştür. Bu durum, insanın bir varlık potansiyeli olarak üretilmiş bilgiyle ilişkisini temellerinden ve yeniden sorgulamasını, bilginin kaynağı problemi üzerinde yeniden düşünmesini, üretilmiş bilgiyi giyinmek demekten başka bir şey olmayan düşünme ve üretme etkinliğini gözden geçirmesini zorunlu kılmaktadır.

Üretilmiş bilgi karşısındaki edilgen tutum postmodernizmin tarihselin alternatifini üretememesi nedeniyle bütün üretim biçim ve aşamalarında özneyi kendi kurgusallığının giyinişmiş, öğrenilmiş bilgisinden oluşmuş (Funk, 2006: 84) kendi ürettiği tarafından tüketilen varlık konumuna yerleştirmiştir. Bilginin orjinallığının bilgiselliğin kaynağının insandan insana aktarılan ve aynılaştıran doğası nedeniyle yataylaştığı postmodern durum insan zihninin orjinallığının, söz konusu yataylıkta (Mitchell, 1986: 47) yok olmasıyla sonuçlanmış zihinsel deformasyon yapay bir kurgusallıkta ortaklaşan birikimle aynılaştırmıştır. Söz konusu ortaklaşmanın doğası “insanın bilinç duvarlarının yıkılması”¹³ biçiminde tanımlanabilir niteliktedir. Bu anlamda çağın toplam bilgisi postmodern özne konumunda bulunan insanlığın etrafında toplandıkları, kendisinden beslenip kendisini besledikleri büyük bir tek bilinç olurken kaotik bilinç konumunda bulunan özne de beslendiği kaynak tarafından tüketilen varlık olarak biçimlenmektedir. Bu anlamda insanın problemi bu tarz bilgilenme ve varolma biçimiyle bağ ve bağlantısını sorgulayacak bilince sahip olamama durumunun ortaya çıkardığı merkez problemi olmaktadır.

Postmodernizm kendisini tanımlama sürecinde modernizmle birlikte modernist krizin de bilgi birikiminin bütününe sahip bir bilgi mirasçısı konumundadır. Diğer taraftan bu bilgi birikiminin ardalanı olan kültürel yaşam olanakları da sahip olunan bilgi oranında hem bilginin ürettiği bir sonuç hem de bilginin kendisini kuramcıya dayatması durumu olarak bilgiye bakanın bilgiyle ilişkisinin ürettiği konuma bağlı ve onun içinde olmasından

¹² GÜR, İmran, “Postmodern Öznenin Temelleri: İnsanlık Tarihiyle Hesaplaşma” Tarih Okulu Dergisi (TOD) Journal of History School (JOHS) Mart 2014 March 2014 Yıl 7, Sayı XVII, ss. 19-44. Year 7, Issue XVII, pp. 19-44.

¹³ GÜR, İmran, Bilinç Zihniyet İlişkisi, Duvarları Yıkılmış Bir Bilinç Olarak Son İnsan Postmodern Özne ve Bir Sorgu Bilinci Örneği Olarak Kâtip Çelebi, Yeni Fikir Dergisi, S:11, ss: 10-32. 2013.

kaynaklanan postmodernizmin bilgiselliğini merkez problemine dönüştüren en önemli sonuçtur.¹⁴

Çağdaş benliğimizi şimdi uğrağında anlamaya çalışırken, “bilim”de, “din”de, hatta “tarih”te tarafsızlığından emin olabileceğimiz hiçbir gözlem noktası yoktur. Çözümlemeye çalıştığımız an içinde ve ona aidiz, bu çözümlemeyi yapmak için kullandığımız yapıların içinde ve o yapılara aidiz. (Connor, 2001: 17)

Postmodernite kuram ve gelenek arasındaki ilişki modernizmden devralınan deneyim bilgi karşıtlığının bilhassa Nietzsche’nin romantik estetizmden beslenen “yaratma” problemini estetik bir merkez problemi biçiminde çözümlenerek yeniden kurgulayan postmodernizmin insanın üretilmiş bilgi karşısındaki konum problemi olduğunu ortaya koymaktadır. Söz konusu merkez problemi ile hiçlik arasındaki ilişki postmodernizmle kuram arasındaki ilişkiyle paralellik arz etmektedir. Postmodernizmin sıfır noktası olmamasının da temel nedeni konumunda bulunan bu durum bilgiyi kuranla yaygınlaştıran ve tüketen arasındaki dinamik ilişki sürecinin gelenekle kurulan iletişime dönüşmesi nedeniyle düşüncenin doğuşu aşamasında postmodern varoluşun doğasını üst sınırının mekânsal varoluş algısı olduğu duruma hapsedmektedir. Yine aynı nedenle kendi çağının bilinci ve bu bilincin kurgusal doğasını ortaya koyan postmodern edebiyatın en üst düzey kurguları kabul edilebilecek olan ürünleri siberpunk da dâhil olmak üzere giydirilmiş mitoloji görüntüsündedir. Geleneğin postmodernist bilincin giydirilmiş formu oluşunun en önemli göstergelerinden biri de tarihsel klasik türlerin şiirden hikâyeye, romandan tiyatroya kadar birbirlerine karışmaları ve türler arası bir melezleşme sürecini ortaya koymalarıdır. Önemli bir gösterge olmak üzere eski anlatı formlarının tamamını dönüştürerek –epik anlatı formundan modernist türleri aşma deneyimlerine kadar- birden fazla türün farklı dönemlere ait zamanlarla birleşmesinden ortaya çıkan yeni anlatma biçimleri beslediği geleneksel formların tarihselin mekânın bilincine dönüştüğü ürünler konumundadır. Bütün yeryüzünün tek bir büyük insanlık bilinci olarak ortak algılanan bir mekân bilinci oluşumunun ortaya çıkardığı bu durum, insanlığın tamamının içinde bulunduğu tek seçeneğin yani mekânsal varoluşun kendisidir.¹⁵ Bu anlamda merkez problemi bir ortak yeryüzü bilinci olarak mekânsal varoluşun varlık problemine dönüşümünün¹⁶ ortaya çıkardığı en önemli sonuç ya da üründür.

¹⁴ Mekânsal varoluşun merkez problemi olarak tanımlanmasıyla ilgili geniş bilgi için bakınız. İmran, Gür, Söz Merkezli Evrenden Büyük İddia Evren Modeline Geçiş M Problemi A Teoremi, Akçağ Yayınları, Ankara, 2014. 209s.

¹⁵ Bu biçimiyle mekânsal varoluşun cümlesi tam olarak “communication is transmission of information.”dır. Bakınız: İmran, Gür, İmgenin Günlüğü, Cinius Yayınları, 2012, 256s.

¹⁶Gür, İmran, Humanity Lost in the Fiction it Created: Problem M, Beginning of AlternativeExistence of Alternative Human: Teorem A: A hole in Time: FromPurgatorytoApocalypse. MediterraneanJournal of SocialSciences, 5(3), 515-523, 2014.

SONUÇ

Postmodern öznenin benlik durumlarının oluşumu (Funk, 2006: 87) benin tamamlayıcısı olan kendisini yapılandırdığı o ve senin kaynağının bu yapının kurgusallaşması süreci oluşu mekânsallaşmanın (Bauman, 1997: 21) kendisidir. Gelenek, bu tür bir aitlik içinde bir merkez problemi olan öznenin öğrenilmiş bilginin giyilmiş biçimi ve beslendiği kaynak olarak onun merkezini kendi mutlakının ortaklaşmış merkezine dönüştüren dolayısıyla çokluğu kendi merkezinde tekleştiren bu araçla postmodern özneyi geleneği bilimselleştirirken ya da dinleştirenken ürettiği mutlakiyet konumunun kendisi yapan merkezdir.¹⁷ Bu anlamda Süresel varoluş benlik oluşumunda “O”nun farklı bir merkez, farklı merkezin insanı yaratan yaratıcının bizzat kendisi olduğu sonsuz, sonsuzun evrilmesi ve sonsuzun da ötesi olanla iletişimden yaratılmış öteki seçenektir. İletişimin merkezinin değişmesiyle farklı bir merkezle iletişimden ortaya çıkan sonuç alternatif varoluştur. Alternatif varoluş iletişimin yaratıcıyla gerçekleşmesi nedeniyle dikeyleşmesi, yaratıcıyla iletişim içinde olan insanın “bir kendinde şey” olarak yeni beden, yeni ruh, yeni bilinç ve yeni algı olarak yaratıcı tarafından yaratılması sürecidir. Dolayısıyla süresel varoluş mekânsal varoluşun tek alternatifi ve zorunlu olarak evrildiği süreçtir. Postmodern özne hâlihazırda bu evrilme içindedir.

Düşüncenin doğuşu, duyguya evrilmesi ve biçimlenmesi sürecinde farklı bir merkezle –yaratıcının kendisi- iletişimle gerçekleşen alternatif varoluş insanın varlık potansiyellerinin bütün unsurlarıyla birlikte değiştiği bilginin yaratmanın –varlık kazanma süreci- kendisi olduğu durumdur. Bu anlamda alternatif varoluş mekânsal varoluşun süresel varoluştaki yaratıcı tarafından bir beden, ruh, bilinç ve algı olarak yeniden yaratıldığı ve biçimlendirildiği mekânsal varoluşla süresel varoluşun alternatif bir yaratılıştaki yaratmayla birleştiği öteki seçeneğin ortaya çıkardığı sonuçtur.¹⁸ Bu durum yeni benlik algısı ve bilincinde benin alternatif ben, “O”nun bizzat yaratıcının kendisi olduğu senin birleşme sürecinde yaratıcıyla iletişimin yaratma durumunun kendisinin ve benin tanıklığında “O”nunla bizzat tanışmak olduğu konumdur. Biz yaratıcının yaratma sürecinde yarattığı alternatif varoluş içindeki alternatif insanla iletişiminden yaratılan “bir yerde” varolabilme durumunun kendisidir.¹⁹

Postmodernizm kendini üreten bilginin temelleriyle birlikte kendi varlığını yok etme düşüncesinden doğan bunu başaramadığı için de ölümle yaşam arasında bocalayan bu bocalamanın geleneksel formunun kendisidir.

¹⁷ Bu anlamda Alternatif Varoluş Süresel varoluşun en iyi ifade edildiği cümle “Alternative means different One” dir. İmran, Gür, İmgenin Günlüğü, Cinius Yayınları, 2012, 256s.

¹⁸ Alternatif seçenekte mekansal varoluşun süresel varoluştaki yeniden yaratıldığı durum iki cümlele “communication is transmission of information.” Cümlesi ile “Alternative means different One” cümlesinin aslında birleşerek yeni bir yaratmayla üçüncüsünü ortaya çıkardığı sonuç olmaktadır.

¹⁹ Bu anlamda aslı kopya ve sahteden ayıran cümle “We are not postmodern sujet we are different one” dir. Alternatif varoluşun yarattığı “sonsuz” ve “sonsuzdan evrilme durumu”nun tamamı “yeni beden, yeni ruh, yeni bilinç ve algı, yeni dönem: imge” biçiminde yeni insanın varoluşunu tanımlamaktadır. Bakınız: Gür, İmran, Araftan Çıkış, Akçağ Yayınları, Ankara, 2014.

Geleneksel form giyilmiş ve öğrenilmiş bilginin kendi varlıksal doğasının kendi kendisini çürütmesi üzerine kurulduğundan kendi varlık temellerini kökünden sarsacak bir dinamitin fitilini ateşlemesi gibi kendini kuşatan varlık yangınının tam ortasında bulunmaktadır. Bilginin postmodernde aldığı biçimin değiştirilmesi ancak insanın özsel bir değişiminin mümkün olabilirdiğiyle gerçekleşebilecek türden başka bir varoluşun, “öteki seçeneğin” varlığının düşünülmesiyle çözümlenebilecek türden bir temel problemdir. Gittikçe bir mekân problemine dönüşen ve insanı ürettikleriyle birlikte tek bir seçeneğin mekânsal varoluşun çıkışsızlığına mahkûm eden sözkonusu durum insanın varlık ve bilgi temellerini biçimlendiren postmodern durumu değiştirmeden içinden çıkamayacağı dönüşsüz bir varlık sarmalı konumunda bulunmaktadır. Mekânsallaşma bu anlamda yalnız tüm yeryüzünün insanlığın ortak bilincinin varlık alanı olarak tekleşmesinin ortaya çıkardığı bir merkez problemi değil aynı zamanda bir yanlış merkezle bu yanlış merkezden bilgilenme ve bilinçlenme problemi de olmaktadır. Dolayısıyla postmodern özne bir yanlış merkez probleminin biçimlenmesi sürecinin kendisi ve bu problemle yüzyüze gelmiş insanlık durumudur.

KAYNAKÇA

- BAUDRİLLARD**, Jean, (2006), Sessiz Yığınların Gölgesinde Toplumsalın Sonu, Çev. Oğuz Adanır, 3.Baskı, Doğu Batı Yayınları, İstanbul.
- BAUMAN**, Zygmunt (1997), Küreselleşme, Toplumsalın Sonuçları, Çev: Abdullah Yılmaz, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- CONNOR**, Steven, (1996) Postmodernist Kültür, (An Introduction to Theories of the Contemporary), Çev. Doğan Şahiner, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.
- DOCHHERTY**, Thomas D. (1995). “Postmodernizm: Bir Giriş”, Postmodernist Burjuva Liberalizmi, Çev. Yavuz Alogan, İstanbul, Sarmal Yayınevi.
- DUNN**, G. Robert (1998), Identity Crises: A Social Critique of Postmodernity University of Minnesota Press Minneapolis: London.
- FUNK**, Rainer (2006), Ben ve Biz: Postmodern İnsanın Psikanalizi, Çev: Çağlar Tanyeri, İstanbul, YKY.
- GÜR**, İmran, (2012) Yeni Hayat'ta Kopya, Biyonizm, Sahte Merkez, Arayış. The Journal of Academic Social Science Studies, 5(8), 657-692.
- GÜR**, İmran, (2013), Mevcut Varoluştan Alternatif Varoluşa Dönüşüm Sürecinde Postmodern Özne: İmge Bilinci, Modern Turkish Literature Research, (9), 33-58.
- GÜR**, İmran, (2012) Postmodern Öznenin Sonu, Yeni İnsanın Alternatif Varoluşu Vahiy Bilinci, Kendinde Şey, Tanrı Parçacığı. Journal of the Human and Social Science Researches |, 1(4), 98-131.
- GÜR**, İmran, (2013), Bilinç Zihniyet İlişkisi, Duvarları Yıkılmış Bir Bilinç Olarak Son İnsan Postmodern Özne ve Bir Sorgu Bilinci Örneği Olarak Kâtip Çelebi, Yeni Fikir Dergisi, S:11, ss: 10-32.
- GÜR** İmran, (2013), Deli Dumrul ve İbrahim Peygamber Hikâyelerinde Alternatif Varlık Alanı Tanımı ve Çağın Alan Problemine Türklere Özgü Bir Teklif. International Journal of Academic Research and Studies, 5(10), 87-112.

GÜR, İmran, (2014) “The Fall/ Descending Time M Problem: The Wrong 1 Center of The Centerless subject, As a Mistake of Architecture, Engineering and Construction Founded By Humanity, The Dream of Humanity Changing into Nightmare: Tree Time”, International Journal of Arts and Commerce Vol. 3 No. 7 September, PP, 117-127.

GÜR, İmran, (2014), Humanity Lost in the Fiction it Created: Problem M, Beginning of Alternative Existence of Alternative Human: Teorem A: A hole in Time: From Purgatory to Apocalypse. Mediterranean Journal of Social Sciences, 5(3), 515-523.

GÜR, İmran, (2014) “Postmodern Öznenin Temelleri: İnsanlık Tarihiyle Hesaplaşma” Tarih Okulu Dergisi (TOD) Journal of History School (JOHS) Mart 2014 March 2014 Yıl 7, Sayı XVII, ss. 19-44. Year 7, Issue XVII, pp. 19-44.

GÜR, İmran, İmgenin Günlüğü, Cinius Yayınları, İstanbul, 2012, 256s.

GÜR, İmran, Sonsuzluk Meydanından Evrilme Sırat, (2014), Ankara, Akçağ Yayınevi. 311s.

GÜR, İmran, Söz Merkezli Evren Modelinden Büyük İddia Evren Modeline Geçiş M PROBLEMİ A TEOREMİ, Akçağ Yayınları, Ankara, 2014, 309s.

GÜR, İmran, Araftan Çıkış, Akçağ Yayınları, Ankara, 2014, 448s.

HALL, Stuard, (1998) Eski ve Yeni Kimlikler, Eski ve Yeni Etniklikler, Kültür, Küreselleşme ve Dünya Sistemi, Çev. G. Seçkin, Ü. H. Yolsal, Bilim Sanat Yayınları, Ankara.

HARVEY, David (1997), Postmodernliğin Durumu, Çev: Sungur Savran, İstanbul: Metis Yayınları.

LYOTARD, Jean François, (2014) Postmodern Durum, Çev. İsmet Birkan, 1. Baskı, Bilgesu Yayıncılık, İstanbul.

MCHALE, Brian, “Modernist Reading- Postmodernist Tex: The Case of Gravity’s Rainbow, Poetics Today, 1:1-2, 1982-p.85-110.

MEGILL, Alain, (2009) Aşırılığın Peygamberleri, çev. Tuncay Birkan, Ayraç Yayınları, İstanbul, s.105.

MITCHELL, W. J. T. (1986), Iconology: Image, Text, Ideology. Chicago and London: The University of Chicago Press.

NİALL, Lucy, (2003), Postmodern Edebiyat Kuramı, Çev. Aslıhan Aksoy, 1. Baskı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

ONG, W. J. (1995). Sözlü ve Yazılı Kültür. Çev. Sema Postacıoğlu. İstanbul: Banon Yayınları.

RORTY, Richard (1994). “Habermas, Lyotard ve Postmodernite”, Çev: Mehmet Küçük), *Modernite versus Postmodernite*, (Derleyen: Mehmet Küçük), Vadi Yayınları, Ankara.

ROSENAU, Pauline Marie (1998). *Post-Modernizm ve Toplum Bilimleri*, Çeviren: Tuncay Birkan, Bilim ve Sanat/Ark Yayınları, Ankara.

SÖZEN, Edibe (1999), Demir Kafesten Plastiğe Kimliklerimiz, İstanbul: Birey Yayınları.

ÜŞÜR, Serpil, (1997), İdeolojinin Serüveni, Yanlış Bilinç ve Hegemonyadan Söyleme, İmge Yayınevi, Ankara.